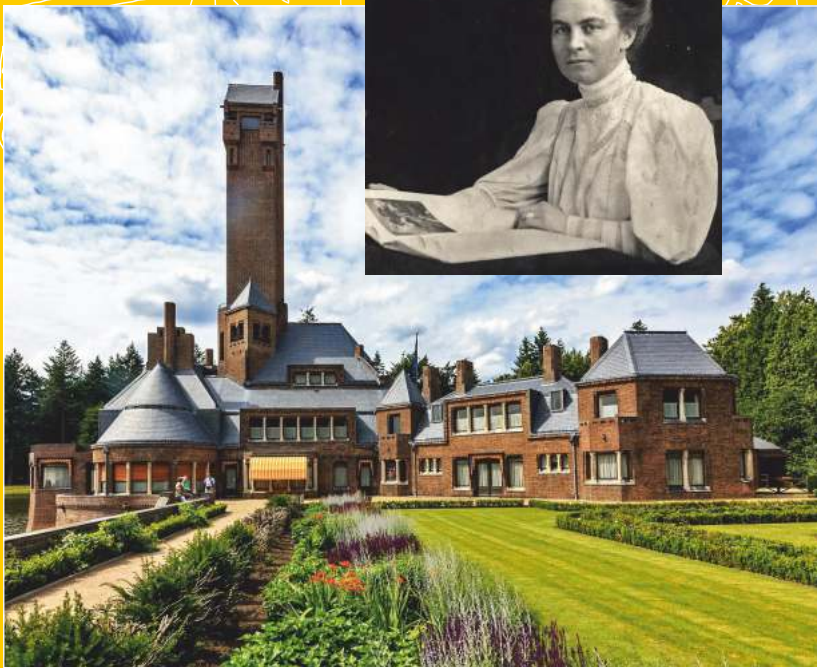

WERKGROEP GENEALOGISCH ONDERZOEK DUITSLAND

Jaargang 46
nummer 2
juni 2020

Mededelingen
van de
Werkgroep
Genealogisch
Onderzoek
Duitsland

In dit nummer o.a.:

Bezoek aan Archief Worms

Portret van Helena Angermund

Boekbespreking,
biografie Kröller-Müller

GENS GERMANA

Gens Germana

Samenstelling bestuur

Voorzitter, Redactie en oud-Duits schrift:

J.J. Kaldenbach,
Amstelstraat 18, 1823 EV Alkmaar
e-mail: voorzitter-wgod@wgod.nl
e-mail: oudduits-wgod@wgod.nl

Penningmeester, Ledenadministratie

Penningmeester: Harry Abel
e-mail: harry.abel@planet.nl
e-mail: penningmeester-wgod@wgod.nl
IBAN: NL82INGB0000689475
BIC: INGBNL2A

Eerste secretaris:

Fred van der Zwan,
Wijngaard 126, 8212 CH Lelystad
e-mail: secretaris-wgod@wgod.nl

Cartotheek, Nieuwsbrief, Site, Webmaster, Webredactie en Info CD-romcollectie:

drs. H.H. Duitgenius
Roselmanserf 6, 5706 JJ Helmond
e-mail: nieuwsbrief-wgod@wgod.nl

e-mail: cartotheek-wgod@wgod.nl
e-mail: webmaster-wgod@wgod.nl
e-mail: webredactie-wgod@wgod.nl

PR en evenementen:

e-mail: pr-evenementen-wgod@wgod.nl
vacature

Infodienst en Redactie:

H.C. Beudeker, Mauritsdreef 1,
3947 PD Langbroek
e-mail: redactie-wgod@wgod.nl

Bestellingen publicaties:

Fred van der Zwan,
Wijngaard 126, 8212 CH Lelystad
e-mail: bestellingen-wgod@wgod.nl

www.wgod.nl

www.facebook.com/WGOD.nl/

Oplage 400 ex.
Druk: De Toekomst, Hilversum. ISSN 0929-6697

Inhoudsopgave juninummer WGOD 2020/2, jaargang 46

Van de redactie	27	Oud Schrift	32
Van het bestuur/de voorzitter	28	Boekbespreking, biografie Kröller-Müller	36
Nieuwe leden stellen zich voor, Peter van Rooden	29	Periodieken	43
Kort & Klein	30	Agenda	48
- Bezoek aan Archief Worms	30		
- Portret van Helena Angermund	35		

Gens Germana is een uitgave van de Werkgroep Genealogisch Onderzoek Duitsland en wordt gratis verstrekt aan de leden. Het blad verschijnt viermaal per jaar.

Richtlijnen voor kopij Gens Germana:

De redactie ontvangt graag korte bijdragen over familiegeschiedenis in de vorm van genealogiën, stamreeksen, kwartierstaten en persoons- of plaatsbeschrijvingen. Gegevens van recent overleden en nog levende personen komen in de regel niet in aanmerking voor publicatie. De redactie beslist in laatste instantie over de aangeboden kopij. Auteurs ontvangen twee exem-

plaren van het nummer, waarin hun bijdrage is opgenomen.

Teksten:

Deze kunnen digitaal als Word-document worden verzonden aan het emailadres redactie-wgod@wgod.nl. Dus geen pdf-bestanden, omdat deze moeilijker door de redactie zijn te bewerken.

Afbeeldingen en foto's:

Afbeeldingen dienen los van de tekst (als attachment) te worden aangeleverd bij voorkeur als jpeg-bestand. Grote bestanden kunnen verzonden worden via "wettransfer". Gelieve de afbeeldingen te voorzien van een omschrijving en/of

een (volg)nummer ten behoeve van de plaatsbepaling in uw tekst.

Bijvoorbeeld: Landkaart nr. 1, portret nr. 2 en 3, etc.

Redactie GG:

Herman Beudeker,
Jos Kaldenbach,
Leo van der Linden,
Kees Takkenberg
Lay-out: Reginald Lindemans
Redactieadres:
H.C. Beudeker,
Mauritsdreef 1,
3947 PD Langbroek
e-mail: redactie-wgod@wgod.nl
Indien u schriftelijk contact opneemt met de redactie of een bestuurslid, dan a.u.b. een postzegel insluiten voor antwoord!

De contributie bedraagt € 19,50 per jaar. Deze wordt niet automatisch geïncasseerd maar dient u voor 1 maart van het betreffende jaar zelf over te maken.

Opzegging van het lidmaatschap voor het komende verenigingsjaar dient schriftelijk (of per mail) te geschieden bij de secretaris en dient vóór 1 december van het huidige verenigingsjaar te zijn ontvangen. Opzegging wordt schriftelijk door de penningmeester bevestigd. In geval van overlijden mag ook de penningmeester worden bericht, die dan zorgdraagt voor beëindiging van het lidmaatschap.

Van de redactie

Deze regels zijn geschreven in het zogenaamde coronatijdperk. Een moeilijke periode waarin contact met anderen moest worden vermeden. Nu zijn pandemieën en epidemieën geen nieuwe verschijnselen. Denk maar eens aan de pest en de Spaanse griep die hele steden en landstroken teisterden. Nog gedurende de 19e eeuw kende ons land regelmatig terugkerende cholera-epidemieën. Door slechte hygiënische toestanden en onveilig drinkwater kon deze ziekte zich, met name in de grote steden, snel verspreiden. Aan huis gebonden werd ik getroffen door een ander oud virus, namelijk het genealogie-virus. Ik ben al een tijdje met deze hobby bezig en kwam op het idee om mijn eerste schreden op dit terrein nog eens na te lopen. Ruim vijftig jaar geleden begon ik met het opstellen van mijn kwartierstaat, geïnspireerd door de publicatie van grote kwartierstaten, die volgens het systeem van Stephan Kekule von Stradonitz (1863-1933) waren samengesteld. Het zoeken ging, afhankelijk van beschikbare vrije tijd en beperkte reismogelijkheden, nogal

onregelmatig. In de beginperiode kwam het vaak neer op het overschrijven van de gevonden gegevens. Ik volstond met het overnemen van de gebeurtenis van de gezochte persoon, zoals geboorte, doop, huwelijk, overlijden en begrafenis. Pas later ben ik meer gegevens gaan verzamelen en probeerde ik bij echtparen met nageslacht alle kinderen in beeld te brengen.

Wanneer ik nu met deze hobby was begonnen, had ik mij, achteraf gezien, veel tijd en moeite kunnen besparen. Immers er kan nu veel vanuit huis worden gedaan. Raadpleging van 'Wiewaswie' en diverse genealogische sites van verenigingen en particulieren leverden soms nieuwe gegevens op. Nieuw gevonden huwelijkspartners van mijn voorouders kwamen er nogal bekaaid van af. Ik noteerde dan weduwnaar of weduwe van die of die zonder hun levensdata en hun ouders over te nemen. Ook vond ik 'verdwaalde' kinderen die, met een afwijkende achternaam of patroniem, aan mijn aandacht waren ontsnapt of in een andere plaats opdoken. Tot zover een positief verhaal. Het

HERMAN BEUDEKER,
email:
redactie-wgod@wgod.nl

Systeem van Stephan Kekule

Dit is een numeriek systeem in lijstvorm. De kwartierdrager of proband is nummer 1, de ouders 2 en 3, de grootouders 4, 5, 6 en 7, de overgrootouders 8 tot en met 15, enz. enz. De reeks verdubbelt met elke generatie. Vanaf de tweede generatie dragen de mannen een even nummer en de vrouwen een oneven nummer.

Het voordeel boven een kwartierstaat in tabelvorm is dat bij kwartierverslies geen open ruimten in de tekst ontstaan.

16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
8	9	10	11	12	13	14	15								
4	5	6	7												
	2						3								
							1								

tegengestelde was ook het geval. Mij bekende gegevens kwam ik niet tegen in de geraadpleegde digitale bronnen. Het is dus niet zo dat 'alles' via internet is te vinden. Ook verschilt de kwaliteit van de informatie sterk. Een bezoek aan een archief blijft daarom volgens mij noodzakelijk, mede vanwege informatie uit secundaire bronnen.

Dan nu het tweede nummer van dit jaar. Hoewel de redactie gebukt gaat onder een chronisch tekort aan kopij, is het gelukt weer een Gens Germana te vullen. Frits van Riel doet onderzoek naar Portugees-Joodse families en vond in het archief van het Amsterdams Museum een huwelijkscontract uit 1799.

Jos Kaldenbach maakte voor de rubriek Oud Schrift een transcriptie van dit contract.

Mia Van Rijn-Kerkhoff laat u nader kennismaken met de naamgeefster van het Kröller-Müller Museum te Otterloo. De familie van haar echtgenoot Anton Kröller was afkomstig uit Auel in de buurt van Dietz in Nassau-Dillenburg. Het waren boeren en handwerkslieden. Zijn grootvader verliet het ouderlijk huis en belandde tenslotte in Rotterdam. Zijn vader werd als Nederlander geboren en begon als timmerman een aannemersbedrijf aan de Bierhaven in Rotterdam. Misschien inspireert één en ander u om (weer) een bezoek aan het Museum en het park 'de Hoge Veluwe' te brengen.

In de rubriek Kort en Klein doet onze secretaris verslag van een verrassend bezoek aan het stadsarchief van Worms. Verder gunt Peter van Rooden ons een blik op een oude foto van zijn voormoeder Helena van Angermund. U komt hem ook tegen in de rubriek 'Nieuwe leden stellen zich voor' Gewoontegetrouw sluiten wij het nummer af met de Periodieken en Agenda.

Namens de redactie wens ik u veel leesplezier toe.

Herman Beudeker

.....
Van het bestuur

Van de voorzitter

Ja, dit jaar komt vast en zeker in onze annalen, wat een veranderingen alles bij elkaar. Gelukkig is er een mooi Duits begrip voor: met 'Ausdauer' houden we het wel vol, zeker als de grens met Duitsland en de archieven weer opengaan.

De corona - want Covid-19 klinkt veel te afstandelijk - schudt ons allemaal wakker en drukt ons op het feit van de vergankelijkheid. De juiste remedie en oorzaak weet alleen president Trump (van Beierse Trumpf-oorsprong). En je zal maar Corona als voornaam hebben! Die pech hebben tientallen dames in Nederland. Maar nu heeft mevrouw Elfie Greyer- Gürsch zelfs een Weense familie Corona ontdekt op matricula.at. De spoorarbeider Domonik Corona uit Dittmansdorf in Pruisisch-Silezië (dus niet uit Wuhan) en zijn vrouw Clara Wrbe lieten er tussen 1880 en 1884 vier kinderen dopen. Je zal er maar mee rondlopen, net als de familie Sars die ook moeilijke jaren heeft gehad.

Maar nu even 'Ernst', ook een mooi Duits begrip. Of de lezing op 10 oktober 2020 in Bunnik kan doorgaan, is nu nog niet zeker. En hoeveel bezoekers x 1,5 meter passen er dan in de zaal? Houdt u de site in de gaten, of geef uw e-mailadres alsnog op als onze secretaris dat nog niet heeft. Bij de afgelopen, plots afgezegde lezing, kwamen er gelukkig, zover wij weten, geen leden tevergeefs naar Bunnik. De drukte op genealogische sites is momenteel massaal, zo heeft elk nadeel zijn voordeel, weet u wel? Verder heeft de penningmeester al veel contributiebetalingen voor 2020 binnen, maar mocht u het nog vergeten zijn.....

En heeft u nu wél tijd om een kort overzicht van uw 'boom' met de 'tote Punkte' aan ons op te sturen, zodat GG 3 nog gevarieerder wordt. Veel leesplezier met dit nummer 2.

JOS KALDENBACH,
email:
jos.kaldenbach@tiscali.nl

Uw voorzitter Jos Kaldenbach

Even voorstellen

Sinds enkele maanden ben ik lid van de WGod. Ik overwoog dit al langere tijd, maar ik heb me sinds kort meer verdiept in mijn Duitse 'roots' en dacht dat een lidmaatschap van de WGod een logische vervolgstap zou zijn. Ik ben geboren in 1980 te Dordrecht, maar woon sinds 2014 met mijn gezin in Zegge, Noord-Brabant. In het dagelijks leven ben ik werkzaam als neuropsycholoog in de ouderenzorg en volg op dit moment nog de postdoctorale opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog. Eind 2020 heb ik die hopelijk afgerond. Sinds eind vorige eeuw ben ik bezig met genealogie nadat mijn oma kort daarvoor op betrekkelijk jonge leeftijd overleed. Zij liet een berg aan papieren, mappen en andere paperassen achter. Niemand van haar kinderen had enige interesse in haar werk en ik kon het niet over mijn hart verkrijgen dat haar werk niet voortgezet zou worden. Ik heb alles mee naar huis genomen, ben me erin gaan verdiepen en sindsdien ben ik verslaafd. In die tijd begonnen er steeds meer internetbronnen beschikbaar te komen, maar de meeste informatie haalde ik uit de archieven. Ook interviews met verre verwanten leverde veel interessante verhalen op die uiteraard niet terug te vinden waren in de archieven. Mijn andere oma, die aanzienlijk ouder werd, heb ik vaak gesproken over het verleden en zij wist moeiteloos te vertellen over personen en gebeurtenissen van 70 of 80 jaar geleden. Wat ik een dag eerder aan kleding droeg wist zij overigens ook feilloos te benoemen. Genealogie is voor mij inmiddels een uit de hand gelopen hobby geworden. Veel vondsten die ik deed betreffende mijn voorouders vertrouwde ik aan het papier toe, wat resulteerde in een aantal publicaties en een groot aantal artikelen. Eén boek gaat over een voorvader die in Breda uit Duitse ouders geboren werd en als beroepsmilitair in 1812 met het leger van Napoleon naar Moskou trok. Hij overleefde dat niet en sneuvelde bij de Berezina. Dat laatste feit was tot aan mijn onderzoek toe altijd

onbekend gebleven. Dankzij mijn onderzoek (o.a. in Parijs) kwam eindelijk boven water wat er met mijn voorvader gebeurd was. Het voelde als een overwinning, maar met een rouwrandje, want ik kan me amper voorstellen hoe zijn laatste minuten er uit gezien moeten hebben. Naast het vele schrijven heb ik ook plaats genomen in verschillende besturen van enkele historische verenigingen en was ik daarnaast schrijvend lid van twee historische werkgroepen en ben ik thans lid van het schrijverscollectief 'Maritieme Schrijvers' dat regelmatig een verhalenbundel uitbrengt. Bovendien heb ik al een aantal keren lezingen mogen geven over mijn voorouders (o.a. tijdens het Famillement 2016 te Utrecht) wat veel leuke reacties opleverde. Terug naar mijn Duitse voorouders. Mijn overgrootmoeder (de moeder van mijn jong overleden oma) was Theresia Mieves, geboren in Osterath, nabij Meerbusch en Krefeld in Nordrhein-Westfalen. Middels wat mailtjes van het regionale archief aldaar ontdekte ik dat mijn overgrootmoeder uit een gezin van 14 kinderen kwam en wanneer haar ouders overleden zijn. Haar ouders Jakob Mieves en Helena Angermund (zie rubriek Kort en Klein) trouwden in 1876 te Osterath. Vanuit hun huwelijksakte werden ook grootouders en overgrootouders gevonden. Maar daarna wordt het al wat lastiger, omdat sommige voorouders niet zo honkvast waren en vertrokken naar andere plaatsen. Dus dat betekent weer aankloppen bij andere Duitse archieven en verder zoeken op de namen Mieves, Angermund, Marx en Gilles. Ik hoop, als de maatregelen omtrent de Corona crisis weer wat versoepeld zijn, om onder andere de Duitslanddag te kunnen bezoeken alsook andere lezingen en symposia. Ook een bezoek aan de bibliotheek te Bunnik staat nu op het lijstje. Wellicht kan ik via de WGod tips en adviezen krijgen en kom ik misschien andere nazaten tegen van mijn voorouders!

Peter van Rooden

PETER VAN ROODEN
email:
p80o2o7@yahoo.com

Stadtarchiv Worms – Das Gedächtnis der Stadt

In september 2018 bezochten mijn echtgenote Roelie en ik de stad Worms. Wandelend en winkelend zijn we van het spoorwegstation naar de Dom van Worms gelopen. Je passeert dan het Reformatiegedenkmonument (het Luther Denkmal) voordat je bij de Dom komt. Een romaanse Dom, overweldigend groot met een crypte waarin diverse Duitse keizers zijn bijgezet. Even buiten de oude stadskern ligt de Joodse begraafplaats die WO II ongeschonden is doorgekomen. Binnen de stadsmuren, aan de noordzijde, bevindt zich de herbouwde gerestaureerde synagoge met de Mikwe (Joods reinigingsbadhuis).

In het gebouw achter de synagoge is een kleine tentoonstelling te zien over 1000 jaar leven en werken van de Joodse gemeenschap in Worms. In die tentoonstelling ontdekte ik een kopie van een middeleeuwse akte ondertekend door keizer Hendrik V. Ik vroeg aan de receptioniste of er van die akte een foto of ansichtkaart beschikbaar was. Zij vroeg mij: 'Waarom heeft u belangstelling voor die akte?' Mijn antwoord: 'De vader van Hendrik V, keizer Hendrik IV, is één van mijn voorouders'. Diverse Duitse keizers komen in mijn kwartierstaat voor. De dame was ineens één en al enthousiasme. Ik werd direct naar boven verwezen waar op de eerste verdieping het 'Stadtarchiv Worms' is. 'Frau Kiefel helpt u direct' werd mij gezegd. Ik kreeg de ansichtkaart en ging naar boven. Mijn echtgenote achterlatend in de

tentoonstellingsruimte. Boven vertelde ik waarom ik kwam en dat ik doorgezonden was door de receptioniste. Frau Kiefel haalde een grote map tevoorschijn (formaat groter dan A3) met tientallen foto's van de middeleeuwse akten. Ik mocht alles fotograferen en vroeg of mijn echtgenote die beneden wachtte, dat mocht doen: zij fotografeert beter dan ik! Dat mocht.

FRED VAN DER ZWAN

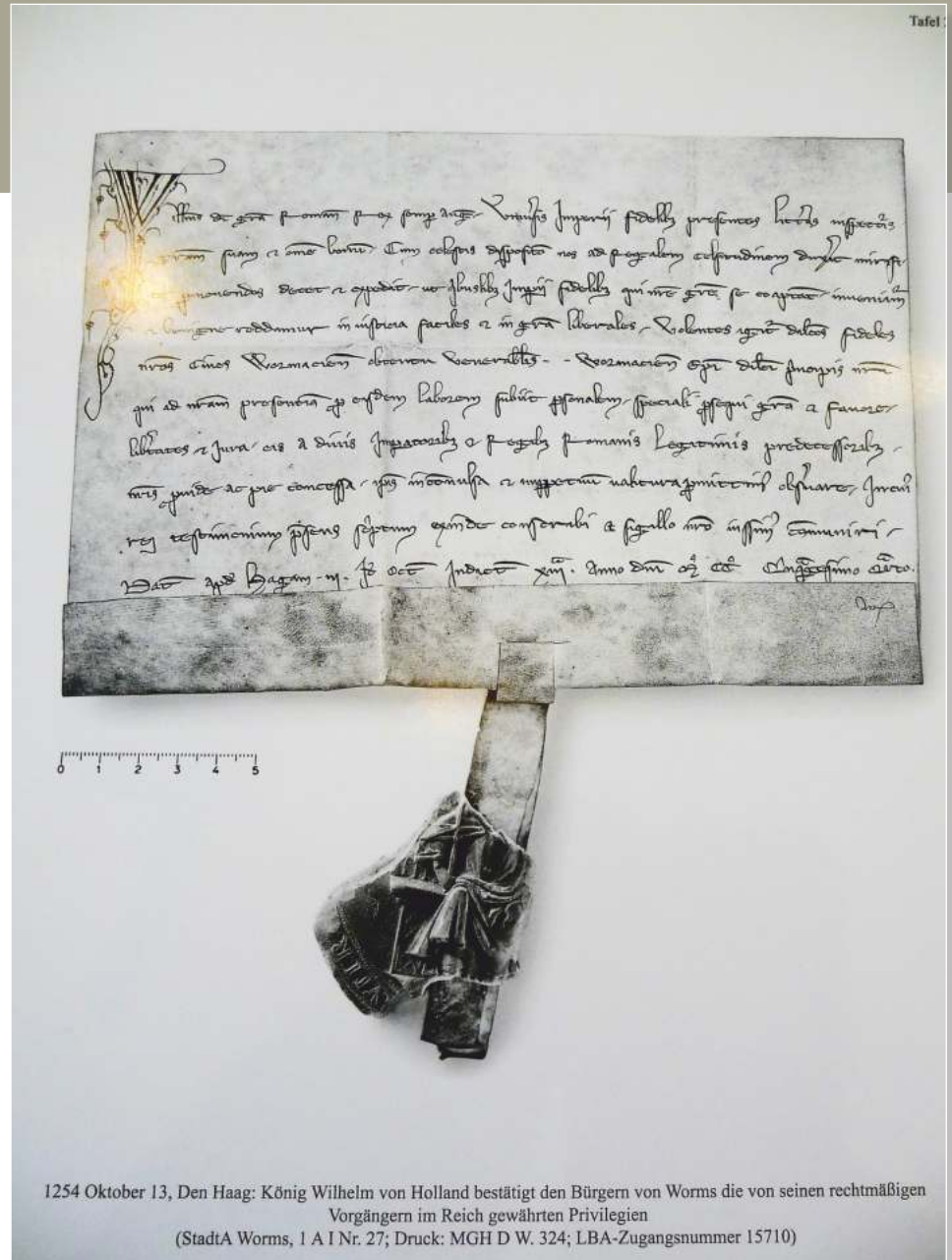
email:

fred51vanderzwan@ziggo.nl

Folder stadarchiv Worms

In de map vond ik een akte ondertekend door Willem II, graaf van Holland, Rooms koning en vader van Floris V graaf van Holland. Ik vertelde dat ik afstam van de tante van Willem II en toen werd het enthousiasme nog groter. De computer werd ingeschakeld en mij werden een tiental akten van Willem II getoond die ik thuis kon downloaden. Ondertussen kreeg Roelie de gelegenheid alle akten uit de map te fotograferen. Ook op andere wijze hielp Frau Kiefel mij aan informatie. Ik kreeg de flyer van het Stadtarchiv Worms en werd gewezen op de mogelijkheid van downloaden (zie flyer – Bestandsinformationen) Deze flyer is geplaatst op de site van de WGod. Na een half uur verlieten wij het archief vol verbazing over de mogelijkheden en ontvangen hulp. Ik hoop dat onze lezers gebruik kunnen maken van het Stadtarchiv Worms en wens hen succes met hun genealogisch/heraldisch onderzoek.

1254 Oktober 13, Den Haag: König Wilhelm von Holland bestätigt den Bürgern von Worms die von seinen rechtmäßigen Vorgängern im Reich gewährten Privilegien
(StadtA Worms, 1 A I Nr. 27; Druck: MGH D W. 324; LBA-Zugangsnummer 15710)

Akte 13 oktober 1254, Willem II, graaf van Holland, Rooms koning

Oud schrift

JOS KALDENBACH,
email:
jos.kaldenbach@tiscali.nl

Heiratskontrakt Hamburg 26 November 1799

In Nomine Dei

Wapen familie Suasso
(Uit: Wapenregister van de
Nederlandse adel
Hoge Raad van Adel
1814-2014)

Am untenstehenden dato ist zwischen den Herrn Abraham Meldola Notar : publ. Und dem Herrn Jacob van Moses Lopes Suasso junior folgenden Heijraths-Contract zwischen die Demoiselle Rachel Meldola, Tochter des Erstbenannten einer(seits) und dem gedachten Herrn Jacob van Moses Lopes Suasso jr., Kaufmann allhier, andererseits, wohlbedächtlich und aus freijen Stücken unter folgenden Bedingungen beschloßen worden; als: Erstens. Der Herr Abraham Meldola, Notar : publ. Verspricht seine Tochter, die Jungfer Rachel zur Ehefrau an den Herrn Jacob van Moses Lopes Suasso jr. Mit einem Brautschatz von zwanzigtausend Marck Banco bestehend in folgenden Artikeln; als:

Dreij Tage vor der Heijrath ein Capital von	B(an)Co	f 6000,-
an Aussteuer Kleidungsstücken, Kosten des Hochzeitstages und alle dazu gehörige	B Co	f 4000,-
Ausgaben bis die Heijrath vollzogen ist, berechnet auf		
fünf Jahre vom Hochzeittag an gerechnet, falls das junge Paar nicht bei ihm wohnen		
und mit seinem Tische speisen sollte a Zweitausend Marck Banco per Jahr, vierteljährig	B Co	f 10.000,-
praenumerando zahlbar	-----	
	B Co m	f 20.000,-

Zweitens. empfiehlt sich der Bräutigam, Herr Jacob von Moses Lopes Suasso jr. gedachte Jungfer als seine Eheleibliche Frau nach dem Mosaischen Gesetze zu heijrathen und nach gedachtem Gesetze (setze) ihre Heijraths nebst Vermehrung zu ertheilen, nemlich die Summe von dreißigtausend Marck Banco zu verschreiben.

Drittens. Im Todesfall, welchen Gott annoch lange Jahre hingestellt seijn laßen möge, haben Sie unter sich beschloßen:

A. daß, im Fall die Braut, wofür Gott seij, im Ersten Jahre der Ehe mit Tode, ohne lebende Kinder nachzulaßen, abgehen sollten; so ist ihr Ehemann verpflichtet, die Hälfte des bereits Eingebrachten an den Vater oder den Erben der Braut, auszukehren; wohlzu verstehen, die Hälfte von dem, was der Bräutigam vom bemeldeten Brautschatz erhalten hat; im Fall aber Sie Kinder im Leben von Ihrem bemeldeten Mann hinterlaßen hat; so erbt der Mann nach dem Mosaischen Gesetze.

B. Im Fall der Bräutigam und künftige Ehemann, mit oder ohne Kinder von seiner Ehefrau zu hinterlaßen mit Tode abgehen sollte, wofür Gott seij; so bekommt die Ehefrau vom Ersten und Baarsten des Nachlaßes

B. Im Fall der Gränzigern und Linder
 liche Familien, mit allen ihren Kindern
 nach ihrem Gehalt zu unterstützen
 mit jeder abzugeben sollte, wofür Gede
 liche so bedarft, die Gränzigern nach
 Kosten im Casus der Klüppeln
 ihren unterstützen Bewilligung, unter
 Zusage, nämlich dreyzig Tausend
 Reichthalen Banco - nach dem Tode
 nach dem Tode zu zahlen, so kann die
 nach dem Tode der Bewilligung erfolgen
 sein.

Winkeln. Die Exultation soll nach
 dem Tode der Gränzigern, sobald
 es dazu kommt ist, gegeben sein.

Fünftens. Willen der Nation der
 Bewilligung, in den nächsten fünf Jahren
 nach dem Tode der Gränzigern
 den Kosten, mit jeder abzugeben, so
 soll der Gränzigern an die Bewilligung,
 sechs Jahr nach dem Tode der
 Bewilligung unter dem gleichen oder
 nicht anders pränumerando be
 zahlt werden.

Linder

Sophia Adriana de Bruijn
 (1816-1890) door
 Thérèse Schwartz
 (Collectie Amsterdams
 Museum)

Deel van het origineel van
 'Drittens B t/m Fünftens bezahlt werden'

ihren mitgebrachten Brautscha(t)z nebst Zuwachs nemlich dreißig tausend Marck Banco woh(l) zuverstehen vom demjenigen was er bereits von gedachtem Brautscha(t)z erhalten hat.

Viertens. Die Copulation soll nach Verlangen des Bräutigams, sobald er dazu bereit ist, geschehen.

Fünftens. Sollte der Vater der Braut, in den ersten fünf Jahren nach der Heijrath seiner bemeldeten Tochter, mit Tode abgehen; so soll das Fehlende an dem Brautscha(t)z ihm vom Nachlaß von dem Baarsten entweder gleich oder vierteljährig praenumberando bezahlt werden.

Beijde Partheijen erklären vorstehende Punkte mit völlig freiem Willen und Überlegung unter sich beschloßen zu haben, und haben solches mit ihren eigenhändigen Unterschriften und mit völliger Einwilligung der Jungfer Braut nebst Ihrer eigenhändigen Unterschrift in meiner Notariat-Gegenwart und Zeugen bekräftiget. So geschehen Hamburg, den Sechs und Zwanzigsten November Eintausend Siebenhundert Neun und Neunzig.

Zeugen	{H.J. Janiesch	A. Meldola als Vater der Braut 1799
	{J. Vintura	als Bräutigam
	1799	J. v. M. L. Suasso jr. Rachel Meldola als Braut

Daß abstehende Namens Unterschriften von die darin benannten Personen eigenhändig coram me Notarius publicus et ducatus testibus unterschrieben haben, solches bezeuge ich hiemit der Wahrheit zur Steuer auf Verlangen von Amtswegen, Urkundlich meiner eigenhändigen Unterschrift und beijgedruckten Notariat-Siegel. Actum Hamburgi ut supra. Quad attestor:

Wilhelm Georg Krohn

Notar: Caes: publicus & juratus

Naschrift redactie

De familie **Lopes Suasso** (ook: **Lopes Suasso Diaz da Fonseca** en: **Lopis de Suasso**) is een uit Portugal afkomstige Joodse familie waarvan de bewezen stamreeks begint met dr. Pedro Lopes Fránces die zich als medisch doctor te Libourne vestigde. Zijn kleinzoon Antonio (1614-1685) werd door koning Karel II van Spanje verheven tot baron van Avernas-le-Gras (nu: Cras-Avernas, provincie Luik). Hij vestigde zich in de Nederlanden en was parnas (opzichter) van de Portugees-Joodse gemeente te 's-Gravenhage. Sommige leden van zijn nageslacht hadden ook bestuursfuncties in de Portugees-Joodse gemeenten in Nederland. De familie ging als bankiersfamilie behoren tot de rijkste van Nederland en financierde onder andere de Spaanse en Nederlandse vorstenhuizen. In 1818, 1821 en 1831 werden drie leden erkend te behoren tot de Nederlandse adel en verkregen zo met hun nakomelingen het predicaat jonkheer of jonkvrouw.

De bruidegom Jhr. Jacob Lopes Suasso is geboren te 's-Gravenhage 30 september 1767, als zoon van Jhr. Moses (alias Moses Israël) Lopes Suasso en Rachel Lopes Suasso. Hij overleed Maarssen 12 mei 1830. Hij trouwde Hamburg 26 februari 1800 met Rachel Meldola, gezegd Montalto, geboren Hamburg 19 december 1780, als dochter van Abraham Meldola en Angela Israël. Zij overleed Utrecht 19 februari 1861. Uit dit huwelijk zijn twee zonen en twee dochters geboren. De jongste zoon David schreef zijn naam Lopis de Suasso. Zijn familietak is in 1952 uitgestorven. De laatste adellijke tak stierf uit in 1970. Jhr. Augustus Pieter Lopez Suasso (1804-1877) trouwde in 1860 met Sophia Adriana de Bruijn (1816-1890). De door haar bijeengebrachte collectie Suasso liet zij volgens testament van 1860 na aan de Gemeente Amsterdam en vormde de basis voor het Amsterdams Stedelijk Museum.

Portret van Helena Angermund (1855-1937)

PETER VAN ROODEN
email:
p80o2o7@yahoo.com

Helena Angermund (1855-1937)

Helena Angermund, geboren Osterath (D) 12 augustus 1855, overleden Osterath (D) 28 oktober 1937, dochter van Johann Angermund (1824-1869) en Elisabeth Gilles (1824-?), trouwt Osterath (D) 19 mei 1876 met *Jacob Mieves*, geboren Sehnath (D) 5 januari 1862, dagloner, overleden Osterath (D) 16 juli 1912, zoon van Joseph Mieves (1825-1891) en Apollonia Marx (1823-1859).

Helena Angermund, mijn betovergrootmoeder, trouwde op 20-jarige leeftijd en kreeg in haar huwelijk met Jacob Mieves veertien kinderen van wie er drie op jonge leeftijd stierven. Drie kinderen behaalden uiteindelijk de leeftijd van 100 jaar volgens de gemeentearchivaris van Meerbusch (D). De gemeentearchivaris stelde het volgende overzicht samen.

Uit dit huwelijk geboren te Osterath:

1. *Elisabeth Mieves*, geboren 2 december 1876, overleden Osterath (D) 7 januari 1877.
2. *Elisabeth Mieves*, geboren 9 december 1877, overleden Osterath (D) 6 december 1956, gehuwd.
3. *Mathias Mieves*, geboren 2 maart 1879, overleden Osterath (D) 15 april 1979.
4. *Hubertina Mieves*, geboren 14 juni 1881, overleden Osterath (D) 28 januari 1986, gehuwd.
5. *Heinrich Mieves*, geboren 28 oktober 1882, overleden Krefeld (D) 23 juni 1967, gehuwd.
6. *Johann Mieves*, geboren 12 oktober 1884, overleden Osterath (D) 23 januari 1985.
7. *Jacob Mieves*, geboren 12 mei 1886, overleden Osterath (D) 26 juni 1893.
8. *Anna Maria Mieves*, geboren 3 februari 1887, overleden Krefeld (D) 1 januari 1980, gehuwd.
9. *Mathias Mieves*, geboren 13 mei 1889, overleden Osterath (D) 14 augustus 1889.
10. *Theresia Mieves* (mijn overgrootmoeder), geboren 24 maart 1891, overleden Alblasserdam 10 november 1962, gehuwd.
11. *Mathias Mieves*, geboren 22 maart 1892, overleden Osterath (D) 26 januari 1965.
12. *Gertrüd Mieves*, geboren 31 oktober 1893.
13. *Theodor Mieves*, geboren 4 februari 1895, overleden Krefeld (D) 21 mei 1987, gehuwd.
14. *Odilia Mieves*, geboren 20 juni 1896, overleden Krefeld (D) 5 februari 1992.

De foto is circa 1910 gemaakt door atelier Wolff te Krefeld, Neussestrasse 57 (café Cronenberg). Waarom de ogen zijn bewerkt, is niet bekend.

De eeuwigheid verzameld, Helene Kröller-Müller (1869-1939)

Auteur: Eva Rovers

MIA VAN RIJN-KERKHOFF
e-mail: mia-vanrijn@hccnet.nl

Als regelmatig bezoeker van het Kröller-Müller museum, heb ik de in 2012 verschenen biografie van Helene Kröller-Müller gelezen omdat ik meer wilde weten over de mecenas en kunstverzamelaar van dit museum. Ik heb veel geleerd over haar verzamelenthousiasme, haar vastberadenheid om zaken te realiseren en over de financiële mogelijkheden die ze tot haar beschikking had. Eva Rovers schreef de biografie vooral op basis van de kist met 3400 brieven die zij van het museum ter inzage kreeg. Hoewel het boek een uitvoerige beschrijving van alle kunstwerken bevat, ben ik zelf vooral geïnteresseerd in de familiegeschiedenis en het financiële verloop.

De Kröller-Müller familiegeschiedenis begon in 1837 toen Johann Heinrich Müller in Osnabrück een transportbedrijf oprichtte dat binnen enkele maanden zeer winstgevend bleek te zijn. Daardoor kreeg hij toestemming voor zijn huwelijk met Minna Mees op 20 juni 1837. De eerste jaren verliepen succesvol, maar in 1840 ging het bedrijf bergafwaarts en moest hij het opheffen. Door armoede moesten zowel man als vrouw beiden werken om het gezin te kunnen onderhouden. In 1852 besloot Johann Heinrich zijn geluk in Amerika te beproeven. Dit leverde hem geen succes op en hij keerde terug naar Duitsland. Johann Heinrich Müller en Minna Mees kregen drie zoons, te weten: Wilhelm Heinrich (geboren maart 1838, Osnabrück, Niedersachsen), Julius (1839) en Heinrich (1840), en een dochter Betty.

Op 22 april 1854 volgde Wilhelm Heinrich zijn vader

naar Amerika. Aanvankelijk ging het voorspoedig, maar uiteindelijk moest ook hij na zeven jaren terugkeren naar Duitsland. Het Amerikaans Staatsburgerschap was zijn enige verdienste.

Hij ging in Horst werken bij het mijn- en hoogovenbedrijf 'Neu-Schottland'. Daar ontmoette hij Emilie Neese (geboren 31 december 1843, Bielefeld, Nordrhein-Westfalen, overleden 10 mei 1924, Düsseldorf, Nordrhein-Westfalen), dochter van de welgestelde linnenhandelaar Gottfried Heinrich Neese en Johanna Wilhelmine Opdebeke. Zij trouwden op 20 juni 1864 en in datzelfde jaar werd Wilhelm Heinrich benoemd tot directeur van 'Neu-Schottland'.

In Horst, Essen, Nordrhein-Westfalen, werden Gustav (1865), Martha (1866), Julie Emma Laura Helene (11 februari 1869) en Emmy (1872) geboren. Het bedrijf stond bij de familie Müller steeds op de eerste plaats. De culturele ontwikkelingen van hun kinderen lieten zij over aan gouvernantes en leraressen. Helene was een ijverige studente; de literatuurlessen inspireerden haar om lerares te worden. Hiervoor kreeg ze geen toestemming. Ze moest een opleiding volgen om haar kwaliteiten tot ideale huisvrouw/echtgenote te ontwikkelen.

Door toenemende industrialisatie en economische groei fuseerde 'Neu-Schottland' in 1872 en ging verder onder de naam van 'Dortmunder Union AG für Bergbau, Eisen- und Stahlindustrie'. Omdat Wilhelm H. directielid van de Union was, verhuisde de familie naar Dortmund waar het hoofdkantoor stond. Helaas stagneerde de economie vanaf 1873 en kwam er een beurskrach. De directie van de Union

slaagde er met grote moeite in om het bedrijf te redden. De daarna volgende onzekere economie en de beperkte vooruitgang bij de Union vroegen veel van de veerkracht van Wilhelm H. en zijn familie. Hij besloot zijn dienstverband te beëindigen en voor zichzelf te beginnen. Op 20 april 1876 richtte hij in Düsseldorf samen met zijn zwager Hugo Neese het ijzer- en steenkolen bedrijf 'Wm. H. Müller & Co' op dat handelde in producten van ertsmijnen. Opnieuw verhuisde de familie, nu naar Düsseldorf. Dit laatste bedrijf was voor het verloop van de verdere geschiedenis van doorslaggevend belang. Wilhelm H. Müller was één van de stamvaders van het bedrijf 'Imtech' en middels zijn dochter en schoonzoon de medefinancier van het Kröller-Müller museum.

Helene Müller en Anton Kröller, circa 1888
(fotograaf onbekend)

Het bedrijf 'Wilhelm. H. Müller & Co' groeide en buitenlandse vestigingen werden in andere steden, zoals in Luik, België, geopend. In 1878 richtte Wilhelm in Rotterdam de 'Scheepvaart- en Handelonderneming Wm. H. Müller & Co' op. Rotterdam maakte in de laatste decennia van de negentiende eeuw een geweldige groei door bij het vervoer van en naar de industriegebieden in het Duitse achterland.

Wilhelm knoopte in Rotterdam nauwe betrekkingen aan met de onderneming 'Ruys & Co', waar Willem Kröller werkzaam was. Deze kwam bij hem in dienst en besloot in 1881 zijn in een Amsterdamse premieloterij gewonnen prijs van 100.000 (!) gulden in het bedrijf van Müller te investeren. Daarmee werd Willem Kröller, mededirecteur en verantwoordelijk voor de vestiging in Rotterdam. Willem Kröller nam zijn broer Anton George Müller (1862-1941) na het behalen van diens HBS-diploma in dienst. Om het bedrijf te leren kennen werd Anton in 1882 uitgezonden naar Düsseldorf.

De ouders van beide broers waren Anthonij George Kröller, aannemer (zoon van Johann Wilhelm Kröller en Barendina Dorothea Haldij) en Maria Helena Kemp (dochter van Nicolaas Kemp en Elisabeth Klinkert).

In Düsseldorf leerde Anton de familie Müller kennen en ontstond er een strategische liefde met Helene. De veelbelovende Anton Kröller was voor Wilhelm H. Müller de ideale huwelijkskandidaat voor zijn dochter Helene. Het huwelijk, buiten gemeenschap van goederen, werd op 15 mei 1888 in Düsseldorf gesloten. Het echtpaar vestigde zich daarna in Rotterdam. Na hun huwelijk droeg Willem Kröller een kwart van zijn aandelen aan Anton over, zodat deze ook aandeelhouder van het bedrijf werd. De ertshandel werd geconcentreerd in Düsseldorf en de scheepvaartzaken in Rotterdam.

Toen Willem in 1886 een zenuwzinking kreeg, moest hij zijn functie overdragen aan zijn broer Anton. Willem bleef wel een belangrijke aandeelhouder. Op 30 mei 1889 stierf Wilhelm H. Müller plotseling bij een bezoek aan Rotterdam. Anton was op 27-jarige leeftijd de nieuwe directeur van 'Wm. H. Müller & Co'. Hij was een handige zakenman. Het bedrijf werd omgezet in een commanditaire vennootschap, waarbij de zetel naar Rotterdam werd verplaatst. Gustav, zoon van Wilhelm, werd per 1 juni

1891 vennoot. Anton droeg zorg voor het financieel beheer van zijn schoonmoeder. In 1900 verhuisde het hoofdkantoor naar Den Haag om dichterbij het diplomatieke verkeer te zijn. In 1895 kocht 'Wm. H. Müller & Co' drie schepen van de 'Nederlandsche Stoomboot Maatschappij' die een veerdienst voor vracht en passagiers tussen Rotterdam en Londen onderhield. De nieuwe onderneming kreeg de naam de 'Batavier Lijn'.

Aan het begin van de twintigste eeuw was 'Wm. H. Müller & Co' de grootste handelaar in ijzererts in Europa. Het bedrijf groeide en bloeide en breidde zich uit tot een holding met internationale werkschappijen met graanbelangen in Rusland, Roemenië en Argentinië en ijzerertsmijnen in Algerije, Zweden, Spanje en Frankrijk. Het bedrijf was van grote betekenis voor de ontwikkeling van Rotterdam tot overslaghaven van goederen naar Duitsland. Voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog werden erts en graan vervoerd. Anton Kröller onderhandelde voor de Nederlandse regering met Duitsland en Engeland. Helene Kröller-Müller zorgde in de eerste jaren van haar huwelijk voor de vier in Rotterdam geboren kinderen.

1. Helene: Helena Maria Emilie Kröller, geboren 23 juli 1889;
2. Toon: Anthonie George Kröller, geboren 17 november 1890;
3. Wim: Willem Nicolaas Anthony Kröller, geboren 10 december 1891;
4. Bob: Robert Anthony Kröller, geboren 4 februari 1897.

De dochter Helene was de eerste die in 1905 een cursus volgde bij kunstpedagoog H.P. Bremmer (1871-1956). Door haar enthousiasme aangestoken vergezelde moeder Helene kort daarop haar dochter en zo begon ze aan de lessen kunstbeschuwing van H.P. Bremmer.

Portret van H.P. Bremmer (1871-1956) door Jan Toorop, 1927 (collectie Museum De Lakenhal, Leiden)

Dit bracht haar tot het aankopen van moderne kunst, hoewel zij tot haar zesendertigste nauwelijks geïnteresseerd was in kunst. Ze legde zich toe op de aankoop van kunstwerken waarvan zij dacht dat ze toekomstperspectief hadden. Ze had een grote belangstelling voor Vincent van Gogh en de Franse impressionisten. Haar eerste Van Gogh, vier uitgebloeide zonnebloemen, schafte ze aan in 1908. Er volgden nog 97 schilderijen en 185 tekeningen van zijn hand. Bremmer was de drijvende kracht achter de opbouw van haar collectie. Ze kocht ook oude meesters als El Greco, Tintoretto en Jan Steen en 'modernisten' als Picasso, Seurat, Renoir, Braque,

Bart van der Leck, Charley Toorop en Piet Mondriaan. Vanaf 1913 stelde ze delen van haar collectie open voor het publiek. Gedurende twintig jaar werd de collectie tentoongesteld in de expositieruimte aan het Lange Voorhout. Haar collectie maakte naam in Europa. Zij had in totaal 11.500 kunstobjecten aangekocht. Het museale karakter van haar collectie bleek toen in 1917 een officiële catalogus verscheen.

Helene Kröller-Müller (1869-1939) (foto Nederlands Tegelmuseum)

In 1911 bezoekt Helene Karl Ernst Osthaus (1874-1921), die zijn mooie collectie moderne kunst tentoonstelde in zijn huis. In datzelfde jaar werden kwaadaardige gezwellen (myomen) uit haar buik verwijderd. Beide gebeurtenissen beïnvloedden haar verdere leven. Toen ze merkte dat ze haar gedachtegoed niet kon laten voortleven via haar kinderen,

besloot ze na haar dood haar verzameling aan Nederlandse musea te schenken als monument van de moderne cultuur. Tussen 1906 en 1921 kocht Anton Kröller, stapje voor stapje, vele landerijen op de Veluwe, een gebied van zo'n 6.000 hectare groot. Tegenwoordig is de Hoge Veluwe één van de grootste natuurgebieden van Nederland.

In 1906 ontmoette Helene Sam van Deventer (1888-1972) via haar zoons. Dit leidde tot een wonderlijke vriendschap/verliefdheid. Sam was voor Helene bijzonder belangrijk en kreeg als een zogenaamde 'adoptief zoon' in haar leven belangrijke taken.

Helene Kröller-Müller geflankeerd door haar man Anton (rechts) en haar vertrouweling Sam van Deventer (foto uit Trouw, 20 november 2010)

W.H. Müller is één van de negen investeerders die in 1919 'de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij voor Nederland en koloniën', de latere KLM, oprichtten: een unieke onderneming met een roemrijke historie. Door het overlijden van Gustav Müller (1865-1913), de broer van Helene, kwam een plek vrij in de directie van het bedrijf. Helene werd op 6 maart 1913

Het jachtslot Sint Hubertus
(copyright Sint Hubertus)

benoemd tot compagnon en beherend vennoot. De afdeling gebouwen werd haar toebedacht. Daardoor voorkwam Anton dat het bedrijf moest worden verkocht bij zijn overlijden. Hiermee werd het erfdeel van de familie Müller uitgeschakeld. Helene's moeder was nog steeds een stille vennoot. Half juni 1913 werd de familie uitgekocht. Uit 'Müller & Co's Algemene Exploitatie Maatschappij' ontstond een bedrijf dat in handen was van het echtpaar Kröller-Müller, met Willem Kröller als stille vennoot.

De winst die tijdens de Eerste Wereldoorlog door het bedrijf werd gemaakt was gigantisch, dankzij de vraag naar ijzer en graan en de verscheping daarvan, waarin het bedrijf gespecialiseerd was. In 1917 volgde

een beursgang in verband met noodzakelijke grootschalige investeringen. Het bedrijfskapitaal werd met tien miljoen gulden vergroot door het uitgeven van cumulatieve preferente aandelen. Sam van Deventer werd benoemd tot plaatsvervangend beherend vennoot en directielid. Anton bleef echter vermogen aan de firma onttrekken voor privé doelen. Hij bleef Helene stimuleren bij het doen van nieuwe aankopen. Daarmee holde hij het bedrijf uit. Eind juni 1920 werden opnieuw tien miljoen gulden cumulatieve preferente aandelen uitgeven.

In 1914 besloot Helene dat er een museumhuis voor haar collectie gebouwd moest worden op de Veluwe. Eerst begon in 1915 de bouw van het exclusieve

jachtslot Sint Hubertus op de Veluwe, ontworpen door de Nederlandse architect H.P. Berlage (1856-1934). In 1920 werd de opdracht voltooid. Het was geen eenvoudige opdracht omdat Helene zich met alle bouwdetails bemoeide. Voor het ontwerpen van het museumhuis bedankte hij. De Belg Henry Van de Velde (1863-1957) werd uiteindelijk in 1920 aange-trokken als architect voor dit huis. Halverwege de jaren twintig groeide de faam van haar collectie.

Na de Eerste Wereldoorlog kwam 'Wm. H. Müller & Co' in grote problemen die de 'Rotterdamsche Bank' dreigden mee te sleuren. Het management was te kort geschoten. De handelsactiviteiten hadden de firma grote winsten gebracht die gebruikt waren voor de kunstcollectie, de landgoederen en het jachthuis Sint Hubertus. Omdat de cijfers van het bedrijf te geflatteerd gepresenteerd waren, verloor Anton Krölller de controle over zijn onderneming. Toen de firma de schulden niet meer kon aflossen, werd deze door de bank onder curatele gesteld. Door in 1927 hun Zweedse en Noord-Afrikaanse ertsminen te verkopen, losten ze de bankschuld af en herwonnen daarmee de zeggenschap over het bedrijf. Toen realiseerde Anton zich dat hij en Helene als behe-rend vennoten hoofdelijk aansprakelijk waren voor de schulden en verplichtingen van het bedrijf waar-door hun privé bezittingen op het spel stonden. Hij zocht een manier om de collectie niet langer hun persoonlijk bezit te laten zijn, aangezien ze toch voornemens waren deze te zijner tijd aan de staat te schenken.

De 'NV Wm. H. Müller & Co Stichting' werd op 14 maart 1928 opgericht te Rotterdam, waarbij het voortbestaan van de collectie van doorslaggevend belang was. Bij dreiging van verkoop of beslagleg-ging moesten de bezittingen aan de Nederlandse Staat of, bij niet aanvaarden, aan de provincie Gel-derland worden overgedragen.

Door de economische crisis van 1929 kwamen er wederom problemen die tot een reorganisatie leid-den. De aandeelhouders dwongen Anton Krölller tot terugtreden, waarna de leiding van het bedrijf werd overgedragen aan Mr. A. F. Lodeizen (1888-na 1939). Toen de economische crisis het bedrijf opnieuw in de problemen bracht, moesten alle bezittingen verkocht worden. Dit geschiedde doordat het Rijk 810.000 gulden kon vrijmaken, waardoor de 'Stichting Natio-naal Park De Hoge Veluwe', opgericht op 26 april 1935, de bezittingen van 'de Stichting NV Wm. H. Müller & Co' kon aankopen. Bovendien moest als tegenprestatie de kunstcollectie van Helene Krölller-Müller in het Park in een museum worden geplaatst. Het kunstmuseum 'Krölller-Müller museum', ontwor-pen door de Belgische architect Henry Van de Velde (1863-1957) werd geopend in 1938. Helene Krölller-Müller werd de eerste directeur tot aan haar overlij-den op 14 december 1939.

Het bedrijf 'Wm. H. Müller & Co' werd na het overlij-den van Anton Krölller voortgezet. In 1970 fuseerden 'Wm. H. Müller & Co' (1878) met een ander Rotter-damse handels- en havenbedrijf 'Internatio N. V.' (1863) tot 'Internatio-Müller N.V.'. Dit concern bestond rond 1990 uit een conglomeraat van bedrij-ven. In 1993 besloot de Raad van bestuur tot het samenbundelen van alle technische bedrijven tot 'Internatio-Müller techniek', later afgekort tot het makkelijker uitspreekbare 'Imtech'.

In het VPRO-programma: 'Het spoor terug Helene Krölller-Müller' van 29 januari 1995 vertelden de kleindochter Hedwig Everwijn-Brückmann en de achterkleinzoon Pek van Andel over de herinneringen die zij hadden aan hun (over)grootmoeder. Zij was een voorname afstandelijke vrouw, die standvastig en fanatiek probeerde haar doel van het kunstmu-seum te bereiken.

Kort genealogisch overzicht Müller

I. *Johann Heinrich Müller*, koopman te Osnabrück (1811-1886), zn. van Johann Heinrich Müller en Anna Müller, tr. Osnabrück (Niedersachsen) 20-6-1837 *Anna Elisabeth Wilhelmina (Minna) Mees* (1811-1876).

Uit het huwelijk:

1. *Wilhelm Heinrich*, volgt II.
2. *Julius* (1839).
3. *Heinrich* (1840).
4. *Betty*.

II. *Wilhelm Heinrich Müller*, geb. Osnabrück maart 1838, tr. 20-6-1864 *Emilie Neese*, geb Bielefeld (Nordrhein-Westfalen) 31-12-1843, overl. Düsseldorf (Nordrhein-Westfalen) 10-5-1924, dr. van Gottfried Heinrich Neese en Johanna Wilhelmine Opdebeke.

Uit het huwelijk, allen geb. te Horst, Essen (Nordrhein-Westfalen):

1. *Gustav* (1865-1913).
2. *Martha* (1866).
3. *Julie Emma Laura Helene*, volgt III.
4. *Emmy* (1872).

III. *Julie Emma Laura Helene Müller*, geb. Horst (Essen) 11-2-1869, overl. Otterloo 14-12-1939, tr. Düsseldorf 15-5-1888 *Anton George Kröller*, geb. Rotterdam 1-5-1862, overl. Otterloo (jachtslot Sint Hubertus) 5-12-1941, zn. van Anthonij George Kröller en Maria Helena Kemp.

Uit het huwelijk, alle geb. te Rotterdam:

1. *Helena Maria Emilie Kröller*, geb. 23-7-1889, overl. Otterloo 8-10-1947, tr. Paul Moritz Robert Ernst Brückman, geb. Dortmund 1880, overl. Harskamp 20-6-1940.
Uit dit huwelijk:
 - a. *Hildegard (Hilde) Brückmann*, geb. Buenos Aires 10-3-1912, overl. 9-2-1984, tr. 27-8-1937 *Eleonoor Eduard van Andel*, geb. 20-2-1911, overl. 26-10-2012.
Uit dit huwelijk een zoon Pek van Andel.
 - b. *Hedwig Brückmann*, geb. 's Gravenhage 5-11-1919, overl.

Doorn 2-2-2013, tr. *Reynier Everwijn*, geb. Madioen (Indonesië) 30-6-1916, overl. Deventer 16-5-2008.

2. *Anthonie George Kröller*, geb. 17-11-1890, overl. Barneveld 25-6-1938, tr. juli 1919 *Truusje Jesse*.
Uit dit huwelijk twee dochters.
3. *Willem Nicolaas Anthony Kröller*, geb. 10-12-1891, procuratiehouder, overl. 1980, tr. Bloemendaal 4-5-1920 *Else Anna Marie Lene Ilse Hendrika Emilie Schäfer*, geb. Amsterdam 1896.
4. *Robert Anthony Kröller*, geb. 4-2-1897, overl. Otterloo 8-7-1954, tr. 's-Gravenhage 19-12-1941 *Thylberte van de Velde*, geb. Weimar (Thüringen) 13-3-1904, overl. Oberageri (Zwitserland) 27-11-1955.

Naschrift van de redactie

Het boek is een biografie geschreven door Eva Rovers. Zij schetst een beeld van de vrouw die de mecenas was van het Museum Kröller-Müller in Otterloo. Het bedrijf 'Wm. H. Müller & Co' is interessant omdat dit tijdens het verzamelen de financiering mogelijk heeft gemaakt van de collectie van Helene Kröller-Müller, welke na verkoop aan de staat de basis was voor het Kröller-Müller museum. In de laatste lastige financiële fase doet de problematiek wel denken aan 'de DSB-bank' en het Scheringa Museum voor Realisme (voorheen Frisia Museum) in het dorp Spanbroek, dat op 17 november 2009 failliet ging.

Bronnen

- CBG, Den Haag.
- A. Dekker, 'Leven op krediet: Anton Kröller (1862-1941)', Amsterdam 2015 (proefschrift RUG 2015).
- Gemeentelijk Archief Rotterdam.
- E. Rovers, 'De eeuwigheid verzameld', Amsterdam 2010.
- website Imtech.
- 1995 VPRO 29 januari 1995: Het spoor terug Helene Kröller-Müller.
- 2011 De Volkskrant, zaterdag 29 januari 2011.
- 2010 NRC, vrijdag 10 december 2010.

Periodieken

Duitsland

Deutsches Familienarchiv (DFA) Ein genealogisches Sammelwerk Band 164-2020. *Peter Gleissner: Gleissner und Apelt/Opel* Teil II. Die Vorfahren der Susanna Ruth Gleissner geb. Apelt 1916-2000. Leuba - Görlitz-Böblingen. 503 pag. [Een exulantenfam. uit Bohemen met o.a. Anders, Arlt, Bärsch/Beers/Persch, Bartsch, **Bergmann**, Burghardt, Brockelt, **Engelmann**, Förster, Hamann, Hänsch, Hänsel, Held, Hermann, Hoffmann, Kiessling, Korselt, Kretschmer, Lehmann, Maucke, Michel, Neumann, **Richter**, Rolle, Schneider, Scholze, Schubert, Stricker, Thomas, Ullrich, **Zimmermann**].

Der Eisenbahner-Genealoge (BSW & EWH) jg. 47, 2020-1. *G. Reiss*: Das reformatorische Zeitalter in der Oberpfalz 1 [vanaf de renaissance; 1554 alle pastoors weg]; *D. Schaefer*: Personenblatt für Philipp Christian **Schäfer** [(1843-1879); x Grohe, Storck, Ilse; uitvindingen; Scharpf]; *W. Diener*: gen. digitaal; *D. Leusche*: Vorfahren der Fam. **Piernicki** zur Komponistenfam. Händel festgestellt [x Hoff, Stecher, **Theuerjahr**, Rust, **Beichling x Händel**]; *B. Gerloff*: Der Krieg 1870/71 - Zufall oder Notwendigkeit?; *M. Berndt*: Die frühere Gem. Haaren und ihre Eisenbahnstation [nu Aachen; met spoomannen Breuer-Tetzlaff]; corr. Jabke x Schulz.

Familie und Geschichte ...im sächsisch-thüringischen Raum jg. 29, 2020-1-2. I.M. J. Weissleder; *W. Schiller*: Die Vorfahren des Pfarrers Martin **Stephan** x 1811 Juliane Adelheid **Knöbel** und treue Anhängerin Louise **Günther** [Altlutheraner; naar USA; **Stiepan**; Haberfeld, x Klor]; *G. Kriependorf*: Ahnen Karl Fr. B. **Kleinschmidt** x Natalie C. **Balédent** [x **Engler**, Gschwend, Weise, Schultze, Becker, Francke, met naamregister]; *M. Rödenbeck, H. Roedenbeck*: Ratsprotokolle ... Zwickauer Bürgermeister **J. Hölzel**... [gest. 1732;

Vogel, Weise, Schrecken, Seebald, Wagner, Ferber, Kirsch, Zeitler]; *K. Weidenbruch*: Ein Giftmord im Kirchspiel Saara bei Altenburg [1827]; *M. Kluge* vergiftigde zijn vrouw **S. Petzold**; *Flemig*; *U. Bauer*: Meine **Stilpner**-Vorfahren [uit Krumhermersdorf; Öhm].

Die Funzel (WGGF Bergisches Land, bvff) Heft 100. 2019. Heiratsreg. 1810-1938 von Ronsdorf en Sterbeurkunden Rheinland 1874-1938 [online; 40 jaar bestaan]; *A. Schulte-Lefebvre*: Theil-Brief von 1793 [**Dierichs x Oerckermann**, Kirberg, Werneke, Meister].

Genealogie (DAGV) 2019-1. *W. Klingelhöfer*: Die Eislebener Goldschmiede und ihre Werke [66 man met bijzonderheden van 1433-1879; Magdeburg, **Pfeiffer, Döring**, Stock, Trahner, Kiesel, **Metzler**, Deppermann]; *N. Regebrecht*: 100 Jahre familieforschung in Westfalen [samenvatting Sonderheft WGGF]; *V. Weiss*: 115 Jahre organisierte Genealogie in Leipzig; *M. Blazek*: Genealogische Studien zur Geschichte der baltischen Staaten ...in Neuendorf/Wollin [in Pommern; naamlijst Hotels und Fremdenheime (8), Privat-Zimmervermietung (62) en 1 Kinderheim]; *F. Zölzer*: Vorfahren Daniel **Toussaint** x M. Couet de Vivier, **de la Porte/de Prunelle**]; *M. Blazek*: Angely **Constantin**...[1854-1916; Tabakindustrie; Urkundenbuch Herren von Zesterfleets.

Hessische Familienkunde (HFK) Band 42, 2019-3. C. Regner: vervolg 3 Grabstein-Geschichten: Der alte Bingener Friedhof [Espenschied x Hönes; Soherr x Steh, Egell, Weinert; Ohler x Hess; Feyen, D'Avis]; *B. Ditthardt*: Die Martinszinsen der Pfarrei Herborn I: 1468-1479; Fam. **Braun von Schönbach gen. Behr** [127 namen]; *K. Hanselmann*: Aus dem Leben von Thekla Gräfin **zu Ysenburg-Meerholz** [exm. **zu Stolberg-Wernigerode; von Schönburg-Waldenburg**; kwartierstaat].

Idem Band 43, 2020-1. **C. Regner**: Grabstein-Geschichten: Der alte

Bingener Friedhof [deel 4; **Puricelli x Wirtz**, Utsch, Marhofer, **Doll**, Baum, **Feyen x Regnier**]; *L. von Lehsten*: Die Vorfahren der Isabella Clara Eugene **de la Serra**, Princess **de Nassau [de Montaut, von Sybricht von der Nuwerbourg]**, Lagarrigue de Miraumont, v. **Neuerburg**, von Sponheim gen. Bacharach, von Wolckringen, **von Elter**], *J. Kaldenbach*: Gelegenheitsfunde in Holland [Carriere x Kersting, Holm, Herbert, Hahn]; *P. Biemans*: Kolb x Maizarac; I.M. G. Menk; OFB Altenritte.

Hessische Genealogie jg. 2, 2019-3.

K.-H. Grossmann: Das Tagebuch des Schulmeisters Johann Nicolaus **Rüster** aus Egelsbach aus Egelsbach [x Finck]; *A. Körner*: Die Geschichte des Brensbacher Brauwesens [Vornoff, Dölp, Eisenhauer, **Hoffarth**, Weyrich]; *N. Kronauer*: Niederflörsheimer Beinamen am Beispiel der Fam. **Obenauer** [x Jordan, Heuss]; *P. Ramge*: Die Fam. **Hirschmann** aus Wöllstein und Sprendlingen in Rheinhessen [in 1637 in Utrecht Zehrgeld betaald; in regiment Schimmelpennink]; *A. Stephan*: Zum 75. Todestag von Friedrich Johann **Coy** [slachtoffer Nationaal-socialisme; x Judith, Hebeisen, Henrich, Zimmermann]; *J. Hartung*: Das 50-jährige Dienstjubiläum des Stockstädter Lehrers Philipp Rossmann (1807-1898) [x Algeyer]; *U. Eisenbach*: Familienforschung im Wirtschaftsarchiv: ein Überblick [mogelijkheden; Abgartel, Burzel, Boehm].

Informationsdienst Arbeitsgemeinschaft für Saarländische Familienkunde (ASF) 212, 2019-3. Lezingen en recensies; bronnen van Trier op ancestry.com.

Königsberger Bürgerbrief 94-2019. *K. Weigelt*: Marzipanfirmen Liedtke, Schwermer, Gehlhaar, Wald; **Rautenberg** Druck [ook in Morhrungen]; *B. Wiehler* [x Friese, Ostermeyer, Barth, Miegel]; Brunnen kuren; Diakonissen der Barmherzigkeit [zu **Dohna-Schlobitten**]; Denkmal Hans von **Sagan**?; Arnold **Sommerfeld** 150. Geburtstag; die ersten 6 Stadtvorsitzende [Bieske, Rehs, Gause, Brimoni, Albinus, Bistrick]; 20 Jahre ev.-luth. Auferstehungskirche in Kaliningrad [**Heitmann**].

Mitteilungen der Gesellschaft für Friedrichstädter Stadtgeschichte 2020-96. Aus den Lebenserinnerungen von Pastor Detlef **Juhl** [1883-1954, 100 pag., goed tijdsbeeld; leerlooiers; x **Claussen**, Ketelsen, Bierling, Paulig, Daniels, Keck, Sieck, Twiehaus, Hansen, Bönck, Thedens, Johannsen, Elderling, Blickenisdorfer, Hirsch].

Mitteilungen des Vereins für Mecklenburgische Familien- und

Personengeschichte (MFP) 2019-43. *H.*

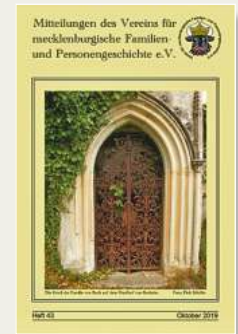
Alsleben: Dobbertiner Klosterakten geben Auskunft zur Fam. **von Restorff** auf Mustin im Klosterambereich [**von Bassewitz, von Ditten, von Zülow**]; *R.-M. Krüger*: Das Epitaph des Erblandmarschalle Vollrath Levin **I. Moltzahn** in der Kirche zu Kirch-Grobenhagen [1626-1700; x **von Winterfeld, Hahn, von Molzan, von Grambow**; met de

25 andere bewoners van het paleis in Neustrelitz]; *W. Krempien*: Vom Ur - Fam.archiv **Krempien** zum Fam.archiv Krempien & **Westendorff [Spalding, Fiedler, Held, Knappe, Kämmerer]**; idem: Auf der Spur eines Vorfahren aus der Zeit der Reformation [Fidler, Burmeister, Sabinus, Hermgard]; *H. Müller*: Auswanderung: von Überraschungen und einem Besuch in den USA.

Idem MPF Sonderveröffentlichung 2019. Von Mecklenburg in den Orient: Wilhelm Graf von **Schleiffen**. Ein Reisetagebuch aus den Jahren 1850-1851 [bewerkt door U.D. *Drove*; uit de Schleiffenburg in Kolberg, Niegleve, Tolzin, Zierhagen later Windhausen bij Kassel; met moeder S. von **Jagow, Pogge, von Thünen, Zimmermann** naar Turkije, Palestina en Egypte; met een foto uit 1858; met twee slaven terug, één heette Herr **Düwel**].

Mitteilungsblatt Anglo-German Family History Society (agfhs)

2019-124. *S. Wood*: The story of Lily **Bitterman** (1901-1992) [uit Kiel; Sieber, Böhm]; René **Horlocks** Letters to Franz Joseph Buch (1934-1939); *J. Short*: Repatriation of German Civilians during WW I [O. **Schroth** uit Reppen; x Bolling]; *J. Towey*: German Miners in Somerset [e.o. 16e eeuw; Filius, Hoehstetter, Stoltz, Hindmarck, Repper, Stanger, Fosse]; *K. Derrick*: A new Hobby [Meister].

Mosaik (Klever Land) 2019-4. *Lou van Laer*: [Vervolg] Paulus van Laer, erster Pfarrer an St. Markus in Schneppenhaus [boerderij in Bedburg, Viehhof/Veehof; Banning, Dominicus, van Ackeren]; *H. Scheeres*: Polizeibericht 1857 [J. Hendricks verdronken; x van Hasselt]; *K. Thielemann*: Ein Puzzleteil in meiner Fam. namens Reiner **Sebus** [uit Wardhausen; x Huisman]; *D. Mekes*: Die Ritter vom Goldenen Vlies [in Nederland; von der Mark, von Kleve, von Egmond]; vervolg 6 **Van der Grinten** [collectie; fam. Heijendaal in Duiven]; *J. Kaldenbach*: Emmericher in Amsterdam im 17. Jh. [ONA: Vervoort, van Leijden, Debbings, Bacx, Egbertsz., de Boode, Sebes, van Beben, Lubbertsen, van Bruijnlicht, van Halmael, Thijs, Kenne, Matthusen, Govertsz, Lenartz, Hendricks, Guiltghes, Smitkamp, van Langedijk, Huijbrechts, Reesen, van Lockhorst].

Niedersächsischer Landesverein für Familienkunde (NLF) Sonderveröffentlichung 46/2020. *Maren Dieke*: Die ev. lutherischen Heiratsregister des Hochstifts Hildesheim 4: Das Amt Peine [met de huwelijken vóór 1800 uit de dorpen Adenstedt, Berkum, Bierbergen, Clauen, Dunglebeck, Equord, Gadenstedt, Gross Klein Ilse, Gross Lafferde, Gross Solschen, Handorf, Hohenhameln, Lengede, Mehrum, Münstedt, Oberg, Rosenthal, Rüper, Schmedenstedt, Schwicheldt, Sossmar, Vöhrum en Woltoorf. Weer een kloek deel van 652 pagina's, nu in totaal al honderden dorpen en steden van Abbensen tot Zwiesicke in en rond Hildesheim, met indexen op beroepen, namen en plaatsen].

Pfälzisch-Rheinische Familienkunde jg. 68, 2019-4. Weingart: uit Germersheim, Kirrweiler, Neuhofen, Speyer, en Weingarten: Personen aus pfälzischen Orten in den Neustadter Stadtrechnungen des 15. Jh. [naamlijsten uit Hassloch, Germersheim, Gommersheim, Kaiserslautern, Kirrweiler, Lamprecht, Neuhofen, Speyer en Weingarten]; *Jan Fickert, Karl Pfleger*: Ein Bauunfall in Wiesweiler am 7. Mai 1765 [Gilcher, Barth, Nick]; *E. Ref*: Revoluzzer und Adelsknechte... J.C. Fries aus Grünstadt [1833; Goethe; Moré, Matthiae]; S. Neusüss: Historische Inschriften in Queichheim [von Birnbaum; naamlijst W.O I; Beier/Beyer]; *M. Kleinschnitger*: Ludwigshafen-Japan-USA: Die Musik rettete die Familie [Fetsch x Frank, Felix, Rosenstiel]; *R. Schneider*: Lebe frei wie ein Vogel... Ludwig Korn in den USA [uit Iggelheim; 1886].

Quellen und Forschungen zur Ostfriesischen Familien- und Wappenkunde jg.68, 2019-4. *J. Hoogstraat*: Die Harrensteins aus Hinte. Eone ostfriesische Erfolgsgeschichte in den Niederlanden [van Leer en Suurhusen tot Amsterdam; Rietveld, x Hiddinga, Claassen, Sikkens, Masee, Klinkert, Schröder]; *idem*: Ubbo Tiden Meyer (1826-1909) - ein engagierter Krummhörner [lezing t.g.v OFB Pilsum; dominees; *H. Knottnerus* Meyer, ziekenrooster in Amsterdam; x Petersen, Hobbing; Rothe, Kok/Cox in VS; Oltmanns, Smidt]; OFB Cirkwehrum 1725-1908.

Sedina-Archiv. Familiengeschichtliche Mitteilungen Pommerns (Pommerscher Greif), jg. 66, 2020-2. *K.-D. Kreplin*: Besitzer des Gerberei- Grundstücks in Butow 1873-1938 [Turban, Gaedte, Kankelfitz, Jeschke]; *B. Max*: Über die Insel Wollin [Eberstein von Cammin, von Wollin, Manteuffel, adel]; *J. Löffelbein*: Schülerliste der Ortsschule Brotzen von 1888 [archieven weg; Wiese, lijst Abraham-Zühlke]; *S. Krüger*: Zwei Vergessene ruhen auf dem Vorwerker Friedhof [von Rohr, Bienemann von Bienestamm, von Lindequist]; *A. Häring*: DNA-Spuren in Pommern [Wegener, Lenter]; I.M. S. Bernschein; Bürgerbuch Barth 1627-1918.

Spuren (Warendorf) jg. 33, 2019-5. *A. Smieszchala*: Invaliden-Compagnie des 44. Preussischen Infanterie-Regiments in Telgte [von Blücher 1795; Hagken; trouwen, geb. en overl. per jaar tot 1808]; *idem*: Kurzgenealogie **Mussenbrock-Kalvermann** in Hoetmar-Lentrop [Venneker, Kalverkamp, Musbrock]. *Idem* 2019-6. *A. Smieszchala*: Eine Masern-Epidemie in Warendorf 1812 [namen in de KB]; I.M. H. Schürbüscher. *Idem* 2019-7. *A. Smieszchala*: Beerdigung von Strafgefangenen in Münster [Schlaun, 1734; Goesen, Busse; overledenen 1774-1808, naamlijsten 1845-1852]. *Idem* 2019-8. *idem*: vervolg overledenen 1852-1856.

Südwestdeutsche Blätter für Familien- und Wappenkunde (vfkbw) Band 37-2019. *H.M. Ungericht*: Frühe Nagolder Schultheissen-familien [Nagold was pas laat versterkt, had een schoutambt; **Wissler/Wessler/von Lindenfels, Epp/Eppeli, Wyhingen, Högellerin**, Herbst, Magenbuch, Stoll]; W. Caesar: Ein Wappenteppich aus dem Damenstift Oberstenfeld mit den Ahnenproben des Samson **von**

Stain x 1537 Catharina **von Gemmingen** [17 geborduurd wapens als afstammingsbewijs; Bullinger, v. Aham, Roeder v. Rodeck von Hohenrod, Reichenstein, v. Krövelsau gen. Pfeffinger, v. Heimenhofen, v. Urbach, v. Neuhausen, Truchsess v. Bichihausen, **v. Baldeck**, v. Sickingen]; *W. Ludwig*: Der Hirsauer Vogt und Klosterverwalter Andreas **Faus** (+ 1585) und eine Inkunabel von 1491; *H.H. Dieterich*: Die Fam. **der Stahl** in Schwäbisch Gmünd [Reichsstadt met hoge belastingen; x Feyrlein, Bulling, Klopfer, Storr von Ostrach, Kratzer, Werner, Jageisen, Wingert, **Debler/Edler von Pfeilhalden**, Nägele, Doll, Keller]; *R. Eilers*: Matthäus **Kummer** (1645-1709), Kirchenrat in Pforzheim und seine Fam. [x **Kolb**, v. Menzingen, Heyland, Vierordt, Gräber, Maler, Becht, Steinhauser, Neubronner, Schmid, Koch x Ramminger, Moll, Fingerlin]; *K. Huber*: Bürgergilden in Altwürttemberger Amtsrechnungen am Beispiel des Amtes Maulbronn 1659-1709 [talloze immigranten uit kloosterarchie; alle 29 dorpen apart]; *M. Klöpfer*: Die Fam. **Fürgang** [uit Aalen en Bohemen; Haller, **Pöhlmann, Leucker**, Fischer, Lauterwein, Metzler, Günther, Eiring, Winter oder Schneider, v. Oberländer, von Tanndorf, Pezel/Pezold]; *U. Heizmann*: Die ersten esenwein in Maulbronn und Knittlingen und ihre Herkunft aus Beutelsbach im 18. Jh. [v. Krafft, **Geyer**, Weinmann, Strobel, Fuchs]; *H.E. Hennige*: **Kolb** von Wangen als Beamte in Haigerloch, Ochsenhausen und Ror an der Rot [Bauz, **Karrer**, von Setzkorn, Egglin, **v. Rassler**, Schropin, Greplerin, Jostin, Schwerin, Zoller, Freyhueben]; *W. Killinger*: Die ersten **Killinger** in Nordamerika [x Vaughan, Rapp, Kuchenbeisser, **Hacker**, Öhrle/Early, Heilman]; *P. Stasch*: Vorfahren von Christian Friedrich **Schönbein** [uit Metzingen; prof chemie in Basel, ontdekker van ozon; bij Pomologisch Instituut in Reutlingen; x Schäfer/Schäffer, Benz, Wullen, Frühholz, Schmid, Gering]; *M. Schwahn*: Gartenbaudirektor Gustav **Andersson/Ahlén**, [1848-1935; Zweed: zv. **Olsson**, kzv. **Nilsson**; x Mennikheim, Schaffizel, **Ström**, Flemming]; *G. Schweizer*: aanvullingen **Wildermuth-Rooschütz [d'Autel/Dautel** x Harnusberger, Kallhardt, Notter, **Rihel/Rhiel/Rüllli/Birtschin**, Wolf x Rollwag, Aff/Effin, Autenrieth/Uttenrieth]; *J. Kaldenbach*: Herzog Carl Eugen **von Württembergs** teure Abenteurer. Die 12-jährige Verpfändung seiner Kronjuwelen in Amsterdam [1768-1780: f. 62.000= geleend, f. 112.137,= terugbetaald aan de Bank van Lening, Bouwens & Van der Hoop, taxatie f. 82.300,= door A. Lesturgeon &

P. van der Meulen, von Schwartzenfels]; *U. Heinzmann*: Quellen zu den württembergischen Schulmeistern [visitaties 1581-1822, soms met Heilgenpfleger, amptenaren, voogden en vroedvrouwen; vb Vöhringen]; *A. König*: 200 Jahre alte Ölbikder unserer Ahnherren wieder gefunden [**Hartenstein** x Vayhinger, Reuchlin; gekocht]; reisdagboek VS 1786/1867 v. E.C. **Lotter-Kinckelin**.

Idem Rundbrief lezing: Wie findet man die Väter unehelicher Kinder?

Westdeutsche Gesellschaft für Familienkunde, Bezirksgruppe

Mittelrhein Westdeutsche -Sitz Koblenz 2019-41. Wapen **Marx** uit Ulmen; *H. Prierer*: Mutterkornvergiftungen im Westerwald Mitte des 18. Jh. [Pfarrer Muzelius: 13 slachtoffers in Dreifelden]; *Th. Keul*: Burg Dernbach [bij Montabaur; **von Hilchen**]; idem verkaupte und vertauschte Leibeigene]; *J. Kaldenbach*: Koblenzer in Amsterdam im 17./18. Jh. [ONA: Wiens, **Cadenbach**, Jonas, Polak, Schmidt]; *Th. Keul*: Steuer- und Einwohnerlisten; aanvullingen FB Anhausen, Kirchspiel Feld-/Veltkirchen e.o.; aanvullingen KB Heddesdorf met Fürstlich-Wiedsche Heiratsgesuche; lezing: Pocken im Westerwald im 18. Jh.

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte

Band 45-2020. *D. Kraack, T. Steensen*: 150 Jahre ZHSG, Bilanz und Rückblick; *J. Ocker*: Um soziale Gerechtigkeit zu erzielen, bedarf es keiner Kunststücke. Adolf **Pohlman-Hohenaspe** (1854-1920) und die deutsche Bodenreform; [exm. **Tesdorpf**, Busch, Damaschke]; *G. Bockwoldt*: Der Friede von Versailles 1919 [herinnering aan U. graaf **Brockdorff-Rantzau** [1869-1928; Scheidemann]; *P. Thaler*: Flensburg und Klagenfurt [vergelijking volksstemmingen van 1920; grens-correcties Sleeswijk met Denemarken; ook in Karinthië na W.O. I]; *H. Zimmermann*: Arbeitsnachweise in Schleswig-Holstein 1918-1927 [Nazi-propaganda tegen de Weimar-republiek; vergelijkingen Altona, Kiel, Neumünster en Flensburg]; *P. Wulf*: Die Erziehung zum politischen Studenten. Das Schulungslager Buchenhagen/Kitzeberg 1933-01938 [Kieler Universität gleichgeschaltet]; *H. Erdmann*: Konstruktives Misstrauensvotum als regulärer Wahlmodus [nieuwe Ministerpräsident in 1950; Diekmann, Schröter, Gayk, Pagel]; *N. Hinrichsen*: Der Segeberger Rathaushirsch [uit 1888; 36-ender; legende; eigenaar **Prignitz**, keizer Wilhelm II. op

bezoek]; recensies Findbücher im LA; die Herzöge von Plön; Piraten der Hansezeit; briefwisseling schipper **I. Petersen** uit Oland x **A. Broders**.

Idem Mitteilungen MGSHG 98-2020. **Brieven Schreiber von Cronstern / Dalwigk** uit 1806; Schlossarchiv Glücksburg; Klosterbuch S-H en Hamburg.

Zeitschrift für Mitteldeutsche Familiengeschichte (ZMFG), jg. 61, 2020-1. *H. Kühn*: Es war nicht der Vater, es war der Sohn [correctie in Zittau van Epitaph Leutiger/Scheps/**Hopstock**; 1585]; *P. Engel*: Meine Ahnen **Calmburg** in Wiegleben und Gotha [**Kallenberg, x Walter**, Thiel, Lützen, Dunkel]; *F. Spring*: vervolg 12 van Bürger und Einlieger von Garz auf Rügen [koopcontracten 1717-1776; Heinzelmann-**Küsel**]M. Bock: Der Mord in Altgolssen 1801 [koetsier **Hüsel** vermoorde zijn heer, **von Schmidt**; met stamboom; **von Lietzau, v. Stutterheim**]; *S. Böhme*: Eine grosse Mittweidaer Fam. im 19. Jh. [**Gölkel, Köhler**, Greiner, Fiedler, **Fischer**]; *B. Schrader*: Familienverband **Schrader** 100 Jahre [met tijdschrift; lijst plaatsnamen].

Zeitschrift für Niederdeutsche Familienkunde (ZNF) jg. 94, 2019-3. *S. Paap*: Krämerei und Hökerei in Trittau in Holstein [zelfvoorziening; Moll, **Benthien**, Meyer, Möller, Hinsch, Brockmüller, Ostmann, Tornquist, **Kruse-Scharnberg, Schmüser, Stenfath**]; *F. Brüning*: Generalsuperintendent **Böhmer** erhält das Uelzener Bürgerrecht [uit Göttingen; x **Stille**, Wedderkamp, Hildebrand]; *U. Kostro*: Die Fam. Kustro - von Thorn nach Hamburg vor 150 Jahren [x **Bach**, rechtzaken].

Idem 2020-1. *S. Paap*: Seuchen [epidemieën; Spaanse Griep 1918-1921; cholera 1831 en 1891 in Hamburg; pokken; pest; TBC: Altstadt en Deyke; vlekkenkoorts in Neuengamme]; *E. von Hacht*: Die verlorenen Brieftasche [1806 in Itzehoe; Ranzow, van Fr. **Dethmeing/Detmaring**, x Willen, Klick, von Scholten, Schimmelmann, Nissen]; *F. Brüning*: Auf Spurensuche im Nachlass von Generalsuperintendent **Böhmer** [**Stille**, Molanus]; *K. Riecken*: Mein Weg zum Hobby... [**Kähler**, Theden, Haak, Duggen, v. Brockdorff, Brockstedt, Bartek]; I.M. H. Göttling-Jakoby en W. Maschmann.

Zeitschrift für Ostdeutsche Familiengeschichte (AGOff; Oost-Europa) jg. 67, 2019-4. *J. Frantz*: Gründungs-/Erneuerungsvertrag der Kolonie/des Haulandes Prazuchy 1780/1821 [eigenaar M. **Celinski**; 67 Hauländer: **Stach**, Gellert, Schinschke, Welke, Brunsch]; *S. Schober-Wischkony*: Karl Franz **Mainka**... Heimatdichter [uit Georgenberg/Miasteczko Slaskie; **Manka x Bardke**/Bartke, Polaczkowna, Grabowski]; I.M. R. Leinonen.

Idem Arbeitsbericht der AGOFF 2019-4. Datensammlung EWZ/Einwandererzentralstelle/Umsiedlung [1.055.400 personen uit bezette landen in WO II]; Datenbank Mittelpolen; Forschungsgruppe Sensburg en Taurien; Deutsch-Rumänische Tagung; Geschichte Küstrin; Militärkirchenbücher bij matricula.de.

Zeitschrift für Ostdeutsche Familiengeschichte (AGOFF/ZOFG) jg. 68, 2020-1.G. Springer: Vom Knaben bis zum Greisenalter. Erinnerungen eines alten Mannes 1 [1854-1889; uit Hotzenplotz: **Rosswald**; Gross, Langer, Hanke, **Meese**, Hein, Grün, von Wallersbrünn, Kliemchen, Schmidt].

Idem Arbeitsbericht AGOFF 2010-1. Neues von der Webseite; *K. Stenzel/G. Drop*: Amtliche Tilgung eines Familiennamens [Nazi-regel]; Ältestes Kirchenbuch von Tornow / Landsberg 1735-1825 aufgetaucht [schenking, met Tornower Glashütte, Ludwigsruh, Birklake, Splinterfelde und Wildwiese; veel glasmakersdynastieën]; Hongaarse DTB gedigitaliseerd, tegen betaling: www.oskereso.hu; Verlustlisten W.O. I deels.

België

Vlaamse Stam. tijdschrift voor familiegeschiedenis jg. 56, 2020-2 Dossier muziek, componistenfamilies enz. [op foto's, Henri **Dierickx** geïdentificeerd; Jacob van der Vaert, Pevenage; Pieter Vanderghinste, harmonie Les Bons Vivants, Pierre De Geyter, componist van 'De Internationale'; Tobi, Lionel Bauwens, markt- en volkszanger; fam. **Duysburgh** uit Sint-Joris en Brugge; kwartierstaat W.K. van den Bergh uit Antwerpen en Brakel.

Agenda

10 oktober 2020:

Najaarsvergadering, de heer Gustaf Eichbaum, uit Kassel, meer dan 25 jaar voorzitter van het 'Gesellschaft für Familienkunde in Kurhessen und Waldeck e.V.'

Onderwerp lezing: Onderzoeksmogelijkheden in Hessen.

6 februari 2021:

NGV-Duitslanddag in Bunnik.

13 maart 2021:

Voorjaarsvergadering, de heer Harald Müller Baur.

Onderwerp lezing: Het DTB-digitaliseringsproject van Archion.

9 oktober 2021:

Najaarsvergadering, de heer Dr. C.W. van der Spek, wetenschappelijk medewerker Nederlands Instituut voor Militaire Historie.

Onderwerp lezing: Duitse militairen in het Staatse leger (± 1600 - ± 1800).

Op het moment van verschijning van dit nummer moet ten aanzien van het doorgaan van bijeenkomsten een voorbehoud worden gemaakt. De redactie streeft ernaar om bij tussentijdse veranderingen de leden via de mail in te lichten. Mocht uw mailadres (nog) niet bij de WGod bekend zijn, dan verzoeken wij u uw mailadres aan onze secretaris door te geven.

Tenzij anders vermeld vinden onze ledenbijeenkomsten plaats in het Informatiecentrum van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV), Kosterijland 3, 3981 AJ Bunnik. Het informatiecentrum is voor ons vanaf 9:30 uur open. De normale openingstijd is 10.00 uur.

Bereikbaarheid per auto.

Vanaf de A12 richting de borden bedrijventerrein Kosterijland volgen en bij Jumbo Golf Bunnik de straat Kosterijland inslaan. Rechts naast het tweede pand is gelegenheid om gratis te parkeren.

In de onmiddellijke nabijheid bevindt zich het Postillion Hotel Utrecht Bunnik. Bereikbaarheid met Openbaar vervoer. Met de trein naar station Bunnik, daarna te voet. Of met bus 41 vanaf station Utrecht. Uitstappen ter hoogte van Kosterijland. Daarna is het circa 50 meter lopen.